

2 AMBROSI

CARRION



EL FILL DE CRIST: TRAGEDIA

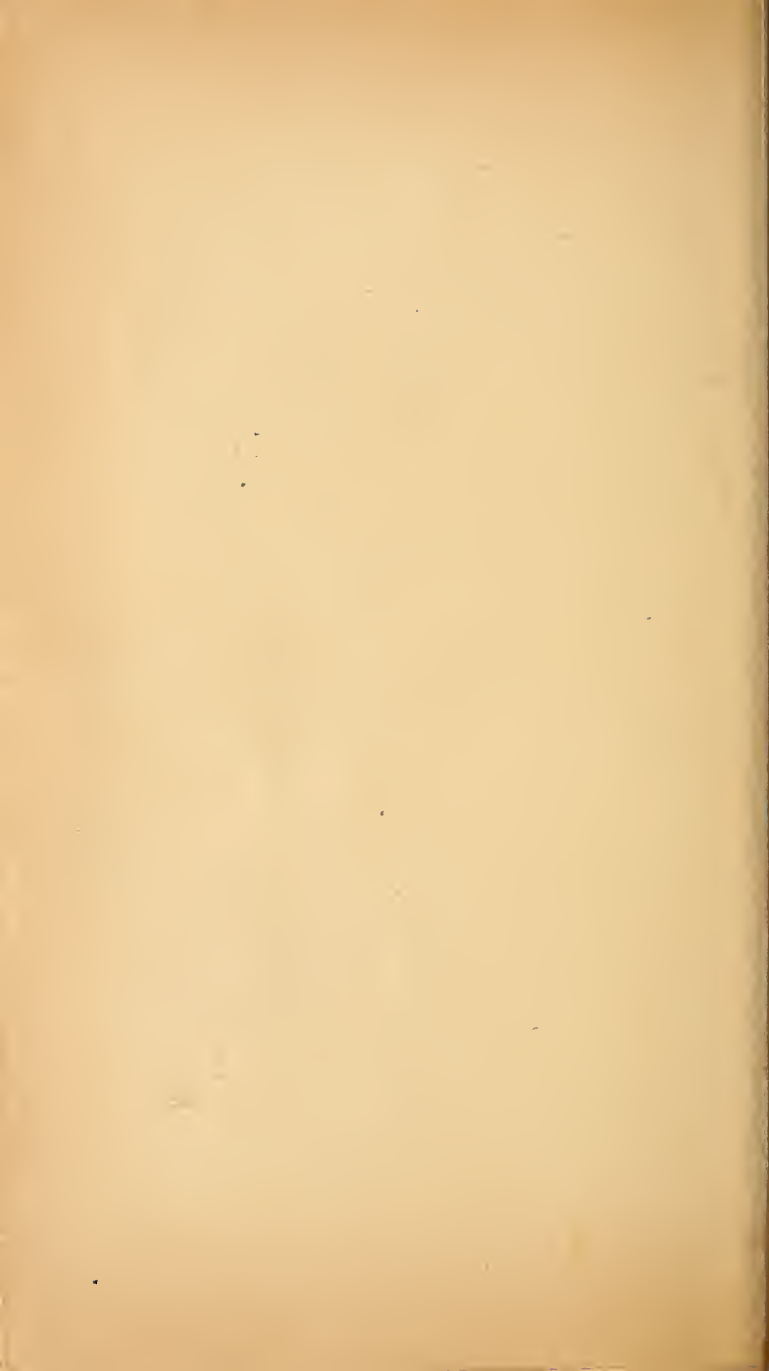
J. FRADERA.







EL FILL DE CRIST



AMBROSI CARRIÓN

EL FILL DE CRIST

TRAGEDIA EN UN ACTE



BARCELONA

A. ARTÍS, IMPRESSOR : CARRER D'EN BALMES, 54

1912

Ningú pot traduir ni reim-
primir aquesta obra sense
permís de l'autor : La *So-*
ciedad de Autores Espa-
ñoles està encarregada de
la cobrança dels drets de
representació

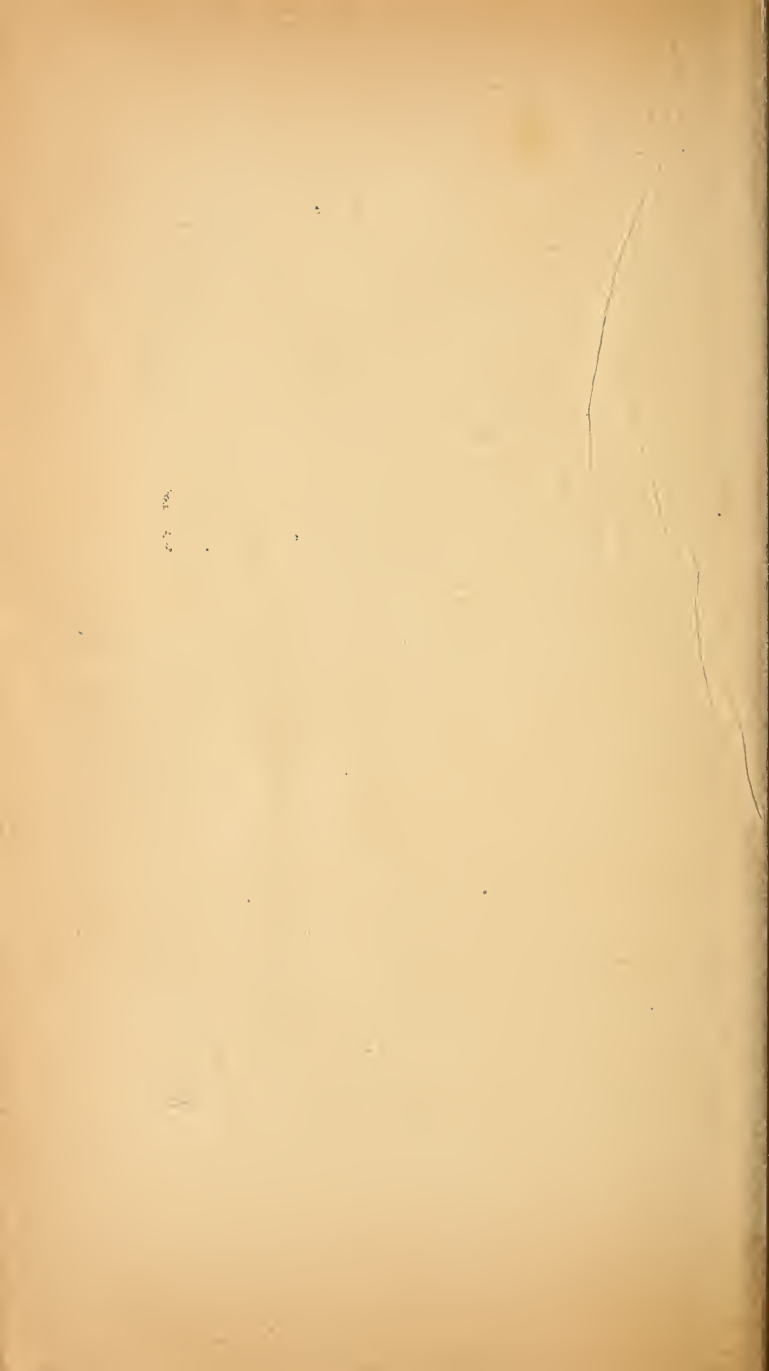
A L'AMIC BENEMÈRIT

P. AUDOUARD

QUI, AMB LA SERENITAT
DEL SEU OPTIMISME
I AMB L'ESFORÇ DE LA
SEVA VOLUNTAT PER-
SISTENTA, VA CON-
DUIR-ME AL TEATRE

A. C.

608855



Quód si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, et projice abs te...

SANT MATEU.—Cap. v, vers. 29

Quód si oculus tuus scandalizat te, ejice eum...

SANT MARC.—Cap. ix, vers. 46



DRAMATIS PERSONÆ

La patricia Veturia

El jove cristià

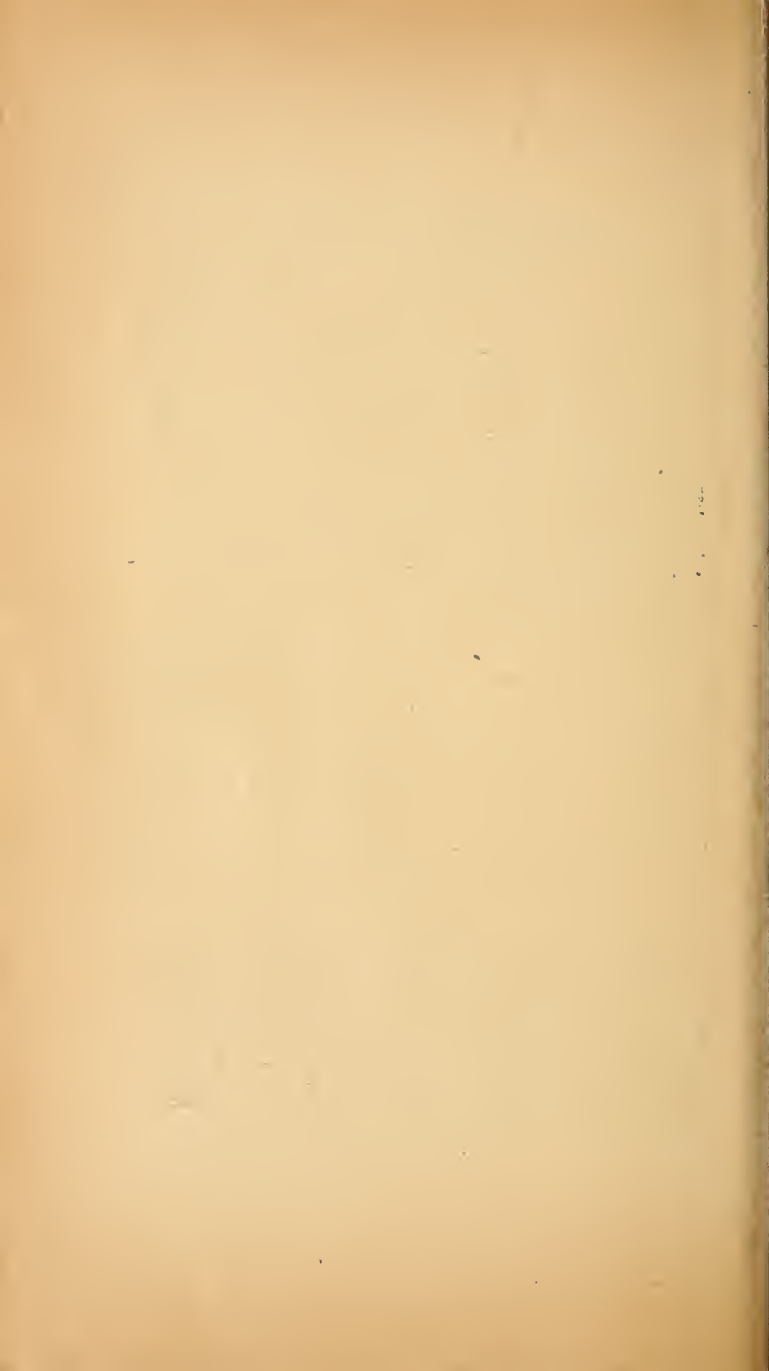
El senador Plauci

Una esclava grega nomenada Eos

Una esclava siria laboradora de perfums

La multitud (interna)

Aquesta obra s'estrenà la vetlla del 8 de Maig de 1912 en el teatre Principal. La representaren respectivament els artistes: Marguerida Xirgu, Enric Giménez, Enric Guitart, Josefina Santolaria, Pilar Santolaria, Miquel Sirvent, Jaume Capdevila, Santiago Amorós i Josep Gibert, baix la direcció de l'Enric Giménez.



ACTE ÚNIC

Passa en la possessió de la patricia Veturia, prop de la Roma imperial del temps de Neró, devastada per l'incendi,

L'acció té lloc en una gran cambra oberta al fons a una amplíssima terraça. El sol ponent passa per entre les columnes, banyant part de la terraça sa llum daurada.

(Plauci parla amb les esclaves que van i venen de la terraça a dintre portant braçats de flors que disposen per la cambra, després vessen oli en les llanties i pengen garlandes de les columnes com disposant un festí.)

PLAUCI

Diguereu a Veturia?...

EOS

Sí, avisada
es que esperes ací...

PLAUCI

(després d'una pausa, observant els moviments de les esclaves.)

Per què vosaltres
pengeu garlandes, heu cremat la mirra
i en les llanties vesseu oli de baume?...
Potser péra un festí?

L'ESCLAVA SIRIA

(que estava agenollada preparant un vas de perfums en el centre de l'escena, mentres Eos disposa les flors pels vasos)

Ella va dir-nos :

«Aquesta vetlla vull la cambra plena
de tants perfums, que'ls cors hi defalleixin;
porteu cantaires grecs, d'aquells qui saben
cantar el goig d'Anacreó i Teòcrit
besant el vas o be besant l'aimada.
Porteu dançaires de l'hispana Gades,
aquelles que reblinquen com les flames
d'una foguera els cossos, i qual ritme
encén tots els desitjos, i porteu-me
histrions que representin el judici
de Paris, o a Dànae, fecondada
per pluja d'or, o a Leda, amb el fort cigne.
A Venus la daurada les colomes
sacrifiqueu, perquè propicia sigui.»

(Alçant-se, s'acosta a Plauci i diu amb veu misteriosa, mentres Eos, que segueix arreglant les flors, gira el cap pera escoltar, atançant-se a la fi.)

I a mi, oh senyor! va dir-me eixes paraules:
 «Disposaras un vi de meravella,
 un vi d'aquells que encenen els desitjos,
 que fan tornar la joventut perduda,
 que donen força als llavis, per' que als besos
 ajuntin el mossec, que donen ciencia
 a les indoctes mans per' la caricia...
 Un vi meravellós, car la victoria
 aquesta nit jo vull que a mi'm coroni,
 i a la deesa Cipria, en daurat càlzer,
 ofrenaré el teu vi.» Això va dir-me.

PLAUCI (*rient*)

Llavores l'ha ferida una sageta
 del deu infant?

EOS

Està com embogida.
 No para esment, ni pren cura en les coses,
 sols pensa en aquest hom.

PLAUCI

Es bell?

L'ESCLAVA SIRIA

Adonis

ne fora avergonyit mirant son rostre.
 (*Passèjant per la cambra s'acosta a l'esquerra
 i s'entreté desfullant unā rosa que surt d'un
 gerre.*)

PLAUCI

I qui es? Potsê un patrici, o be un atleta
traci, o un centurió, o...

EOS

De nosaltres
no ho sab ningú. Llavors que Roma encesa
fou, el trobàrem ajaçat al pòrtic,
sense sentits. Tenía una ferida
terrible al pit, i pobrement vestía.

PLAUCI

I com li diuen?

EOS

No ho sabem.

L'ESCLAVA SIRIA

No parla
jamai. Es concirós, i llargues hores
passa en la nit fitant a les esteles;
plora i no parla mai.

EOS (*amb molt misteri*)

A mi va dir-me
Critó, l'esclau que cuida de les plantes,
que era un cristià...

PLAUCI (*girant-se, s'atança a les esclaves*)

Cristià dieu? El Cèsar
afirma que ells van ser qui foc a Roma
calaren.

(*Una pausa.*)

L'ESCLAVA SIRIA (*amb veu tremolosa*)

Tots a mort diu que'ls condemnen?

PLAUCI

Faran grans festes. Tigelí ho disposa per orde de Neró. En elles càstig tindran aquestos folls que un mar de flames feren de la ciutat. Ah! com terrible es la ira del Cèsar! (*Irònicament.*)

Mes ell sempre es un artista... Ha vingut a dir-me un centurió que m'invitava el Cèsar. També Veturia crec serà cridada. Ella ha sigut fins ara de les festes un atractiu, i ja sabeu que sempre plau a Neró.

EOS

Es tant hermosa!

PLAUCI

Ara força extranyat tothom resta al saber-la allunyada.

L'ESCLAVA SIRIA

Es folla per eix home, tant com Kibeles fou per Atis folla.

EOS

Si son espós tornés!...

PLAUCI

Es lluny; a Egipte
va enviar-lo Neró, i abans que'l cridin
passarà temps.

(*Irònic.*) Veturia es tant hermosa...

(*Cambiant de tò.*)

Mes ella no sab pas que si arribava
a orelles de Neró que ací s'hi troba
aquest cristià, incórrer pot en l'ira
del Cèsar.

L'ESCLAVA SIRIA

Quan l'amor la té embogida
no pensa en res.

EOS

Mireu, ja ve.

PLAUCI

A Roma

serà precis que torni, i aquest home
donar als pretorians...

(*Entra Veturia, vestida amb gran esplendidesa,
tal com una cortisana disposta pera l'orgia.
Va coberta amb una túnica finíssima que per-
met endevinar tots els encants de la fembra,
plena de joiells i amb els cabells empolsats
d'or. Les esclaves s'inclinen al seu pas. Ella
travessa l'escena, s'asseu i allarga el braç al
senador, qui li besa.*)

VETURIA

Oh Plauci, salve!

Potser t'he impacientat, mes les esclaves són belles, i tu sabs que amb la bellesa sempre es plaent restar-hi.

PLAUCI

Cert, Veturia.

Tes esclaves són belles com les Gracies; mes tu ets Venus, i davant d'aquesta, tota bellesa s'es perduda i fosa.

VETURIA (*com desviant el compliment*)

Oh Plauci!...

Mes, per què no'm dones noves del Cèsar i de Roma?

PLAUCI

Per xò a veure-t

jo soc vingut. Un centurió a ma casa ha arribat a invitar-me per les festes disposades pel Cèsar.

VETURIA

I qui en elles

hi pendrà part?

PLAUCI

Diu que ningú memoria tindrà de cosa tal com la que ara veuran els nostres ulls... Penso que'l Cèsar

voldrà que també hi siguis... Eixes festes en honor dels cristians diu que disposen.

VETURIA (*alçant-se astorada*)

Dels cristians dius?

PLAUCI

(*fingint sempre indiferencia*)

Els són a qui s'acusa de l'incendi de Roma.

VETURIA (*precipitadament*)

Això es mentida, es falsetat, ho sents? Potser tu creies...

PLAUCI

Oh Veturia! no cal parlar. El Cèsar sab que són ells, i quan Neró assegura...

VETURIA (*amb gran força de certitut*)

Menteix el Cèsar i mentiu vosaltres.

PLAUCI

I com ho sabs?

VETURIA

(*astorada, comprenent la seva lleugeresa*)

Oh, jo no!... Mes...

PLAUCI

Veturia,
no cal fingir amb mi. Ja sé que amagues ací un cristià...

VETURIA (*tremolant*)

No es cert, no es cert.

PLAUCI

No temis;

no són mos llavis qui ho diran al Cèsar.
Mes tot se sab i cal que'n prenguis cura.
Aquestes gents són perseguides. Ara,
per' que la plebs sigui calmada, calen
víctimes sobre qui la culpa caigui
de l'incendi terrible...

VETURIA

No, ells no foren;
tant sols Neró...

PLAUCI (*espantat*)

Ets folla. Si't sentissin,
series perduda i jo també...

VETURIA

No temis:

tots els esclaus me són fidels...

*(Una llarga pausa. Plauci va al fons fins a la
terraça; ella roman quieta com esparverada.
A l'últim ell torna, i atançant-se a la patricia,
li diu amb força afecte:)*

PLAUCI

Veturia,

llença-l eix hom!

VETURIA

Mai!

PLAUCI

Pensa'que jo't parlo
amb tot afecte. Nostra sang es una.
Nostres mares germanes ens juntaren
d'infants, i sempre t'he estimat, Veturia.
No temis res de mi. Que la follia
d'amor t'ha presa be ho sé prou! Disposa
que eix hom sigui allunyat. Retorna a Roma
i oblida-l. Cal la voluntat del Cèsar
seguir, i ara als cristians encar que siguin
ignocents, de l'incendi se'ls acusa.
A tots, a tots condemnen, i en grans festes
se'ls donarà la mort. Els qui els amaguen
són condemnats com ells. L'ira del Cèsar
no perdona a ningú. Ja veus, Veturia,
que seria terrible: una patricia
llançada al circ entre eixos miserables,
vergonya greu per'la familia nostra,
càstig potser, i tu en la juvenesa
morta...

VETURIA

No parlis més. Tu sols tems ara
perdre el favor del Cèsar. Tots vosaltres
sou iguals. Qui recorda nostres avis,
aquells qui feren eixa Roma excelsa?
Des la maisó que omplenen les tenebres
ells deuen malehir-vos. (Pausa.)
No, jo ara

seré més forta que vosaltres.

(*Quasi plorant.*)

L'aimo

eix hom extrany, no sé per què, mes l'aimo.

(*Amb gran força.*)

I jo per ell afrontaré del Cèsar
la violenta ira, i els suplicis
dels seus botxins, i afrontaré a vosaltres
si en contra mi veniu. Tota ma vida
es com una alta flama que's reblinca
soperba contra tot i res l'apaga.

PLAUCI.

Això es follia. Eix hom, quin pler va dar-te
que aixís t'ha pres?

VETURIA (*amb veu trèmola*)

Oh! cap. Entre mos braços
mai l'he sentit jo defallir. Sos llavis
no m'han besat jamai. Quan ell m'ovira
acota el cap i s'enrogeix son rostre.
Ell es torbat a l'ovirar-me, i tota
jo soc torbada a l'esguardar-lo. Ara,
per un bes de sos llavis donaría
la vida, i si pogués besar-lo, laça
jo devindría sens gosar. Oh Plauci!
tu no comprens com es ma vida plena
d'aquest amor!

(*Sempre amb creixent entusiasme.*)

Varen mes mans guarir-lo
de les terribles nafres que cobrien
son pit, i mon esforç va arrebaçar-lo

de la Parca impietosa. La dolcesa
dels seus ulls, al mirar-me, tota'm torba.
(*Amb gran sensualitat.*)

I el vull, el vull per' mi. Entre mos braços
sentir-lo tremolar pres del deliri
de la gloriosa lluita; dels seus llavis
rebren els besos tal com una pluja
d'estiu, càlida i forta; ses paraules
sentir a cau d'orella quan s'ofreni
a tot el meu albir... Esser l'esclava
de sos desitjos i humiliar-me tota
al seu davant com una serva. Tindre'l
ben meu, tot meu... Oh Plauci! tu ara'm parles
de Roma, de Neró, de la grandiosa
pompositat de nostre imperi... Si ara
entre mes mans ell fos, el donaria
per un sol bes dels llavis d'aquest home.

(*Resta pantejant.*)

PLAUCI

Això es follia!... Pensa que ara el Cèsar
t'invitarà a les festes... Potsê, oh dòna...

VETURIA (*amb tota fermesa*)

M'hi negaré si amb ell no puc anar-hi!

PLAUCI (*pres de gran espant*)

Això serà la mort!

VETURIA (*en l'últim extrem de l'exaltació*)

Oh, Plauci! Cèsar,
Roma, l'imperi tot, no canviaria
per eixa mort trobar sobre'ls seus llavis!...

(S'ha alçat, extenent els braços, com si en l'amplitud del seu gest copcés, pera llençar-les, totes les coses que anomena. Roman un instant hieràtica en la mateixa positura, fins que's deixa caure, asseguda, abstreta per complet de tot, encisada per una visió interna. Plauci a la fi s'acosta a Veturia i diu:)

PLAUCI

Ou-me, Veturia: quan sobre la terra
sia nit closa, jo vindré a cercar-te.

Llavors, quan mes paraules meditades
per tu ja hauran sigut, de grat a vindre
seras disposta.

(Ella no respon.)

Has sentit? Quan sigui

la nit caiguda, partirem a Roma
i tot serà oblidat... Salve..., Veturia...

(Parteix cap a la terraça, girant-se pera esguardar a la dòna, que roman encara en la mateixa positura. Quan Plauci ha desaparegut, les esclaves apareixen en la terraça, i des del fons contemplen a la patricia amb certa temença. Va caient la tarda lentament. Veturia sempre resta igual. A la fi les dugues esclaves entren en la cambra, encenen els llums i els vasos de perfum. Llavors Veturia, quan aquestes finen d'arranjar-ho tot, redreçant-se sobtadament, diu:)

VETURIA

Acosteïu-se, veniu... més, més a vora
de mi... Que'm teniu por?

EOS (*amb temença*)

Dòmina...

VETURIA

Digues,

oh Eos! digues tu si encar soc bella...

EOS

Oh Dòmina! Afrodita vergonyosa
abaixaria els ulls veient ton rostre.

VETURIA (*sempre amb angoixa*)

No, això no es lo que vull, oh esclava! Digue-m:
mon rostre no es marcit?... Encara serven
mos ulls l'encant d'un altre temps?

L'ESCLAVA SIRIA

Ets bella

així, torbada, com mai fores.

EOS

Bella

com Ariadna als ulls de Dionysos;
com Helena, qui fou dissort de pobles;
com Dànae i Leda ho foren per l'Olimpic.
Ets bella, bella, molt més bella encara
que l'Afrodita quan sorgí de l'ona. (*Pausa.*)
Mes jo no sé per què ara això preguntes...

VETURIA

Oh esclaves! Per el dintre d'eixes cambres
ha travessat la mort! Jo l'he sentida.

El seu alè com un vent glaçat era,
 i he sentit com els òssos me cruixien,
 i els meus cabells alçar-se, com s'enlaira
 una flama en la nit. Sa grapa estrènyer
 he sentit el meu coll... Per eixes cambres
 la mort ha travessat... i ma bellesa
 s'ha marcit...

L'ESCLAVA SIRIA

No, no es cert, encar més bella
 avui tu apars. Oh! benhaurat qui pugui
 besar tos llavis, més encar que Kresos
 el lídic rei...

VETURIA (*com prenent una resolució*)

Doncs be: correu, esclaves;
 porteu-me an ell i disposeu la festa.
 Els musics són vinguts i les dançaires?

EOS

Es prompte encar, oh dómina!

VETURIA

Com sigui,
 porteu-me'l prest; jo vull que avui me prengui
 entre sos braços i després a terres
 llunyanes partirem, ben lluny... Mes ara
 primer tot meu, tot meu. Oh Venus! sigues
 propicia al prec que fins a tu jo elevo

*(Tot això ho diu mentres les esclaves precipita-
 dament marxen pel fons. Queda ella sola en
 la cambra. Resta un instant immòbil, mes sob-*

tadament pren del sòcol d'una de les estatués un espill de mà i's contempla. Després pren roses de les que les esclaves portaren a la cambra i les escampa per terra; se dirigeix impacienta fins a mitja habitació, des d'ont esguarda cap al fons. A poc se veu al jove cristià que avança lentament per la terraça, dirigint-se a la cambra. Es jove i formós, cobert amb una túnica roja que li arriba fins al genoll. La seva actitud hieràtica té quelcom de misteriosa solemnitat. A mida que ell avança ella, inconscient, a va fent-se arrera, fins que el se detura a mitja cambra i diu:)

EL JOVE CRISTIÀ

Aquella esclava teva que es tant blanca
m'ha dit que'm demanaves...

VETURIA (*torbada*)

Jo volia...

EL JOVE CRISTIÀ

I jo també quelcom volia pregar-te...
Ja soc guarit, de que parteixi es hora.
Quan sigui lluny beneiré, oh dòna!
ton nom per sempre...

VETURIA (*esclatant*)

No, tu no pots ara
partir, la mort t'espera si travesses
l'atri d'eixa maisó.

EL JOVE CRISTIÀ

(sempre parlant com en èxtasi)

La mort! Es ella
qui'm crida. De la gran ciutat s'eleva
un clam que'ls meus germans llencen a l'aire,
cridant als qui són lluny, als qui romanen
dormits en plàcid lleure. Car la porta
serà tancada per aquells que obliden
que s'acosta l'espós... Ells a les noces
cridats no hi seran pas, car ells restaren
amb les llanties sense oli, i quan tornaren
adalerats, la porta era fermada.
La mort, pietosa mort, somni dolcíssim
quin despertar serà la benhaurança
que'l Mestre va prometre...

VETURIA (*interrompent-lo*)

-No, jo ara
no ho vull que moris. T'he tornat la vida
per perdre-la jo així? Quin Deu el vostre
es que la força us dona pera amar-la,
la mort?

EL JOVE CRISTIÀ

Es el dintell d'una altra vida
de llum, de goig, de beatitut excelsa
ont tots hi som cridats, mes cal que'ns trobi
la mort amb l'esperit pur, sense taca,
si hem de gaudir la joia inexpressable.
Car si cridats hi foren tots, poquíssims
seran els escullits...

VETURIA

Ta veu es dolça,
 al parlar de la mort, com si parlessis
 d'una amada llunyana que t'espera
 extesa sobre un tàlem tot de roses,
 i que tu anyores en la llarga via
 per ont crudel destí mena tes passes.
 Jo la temo, la mort. Jo vull ta vida
 que confosa amb la meva entoni l'himne
 de joia, vull guardar-te entre mos braços
 i vull rendir ta fortalesa heroica
 de joventut.

EL JOVE CRISTIÀ

Jo no't comprenc, mes ara
 cal que parteixi.

VETURIA

Barraran tes passes
 els meus esclaus... Ets presoner...
*(S'alça, s'acosta an ell i després d'esguardar-lo
 fixament li diu amb veu sotmesa.)*

Oblida

tot el passat. Avui el sacrifici
 ofrenarem a la daurada Venus,
 i après, lluny partirem...

EL JOVE CRISTIÀ (*esparverat*)

No, mai; les teves
 paraules torbadores mes orelles
 no poden escoltar. Dessobre l'ara

de la deesa impúdica terribles
mes mans sols s'alçaran per maleir-la.
Deixa-m partir.

VETURIA

Jamai. La vida teva
a mi'm pertany, jo't vaig guarir.

EL JOVE CRISTIÀ

Ma vida
pertany a Deu no més.

VETURIA

Eix Deu terrible
es tant injust que sols la vida us dona
per passar-la en torment, amb l'esperança
d'un goig incert després la mort? El viure,
llavors, per vosaltres es un càstig?
Sou com l'esclau que viu en la maçmorra
que omplenen les tenebres i desitja
veure la llum cobrint l'immensa plaça,
encar que sab que allà el botxí l'espera.
I tu què sabs, si encar la teva vida
no ha començat? Si mai l'ànima teva
ha estat torbada pel desitg d'uns llavis
de dòna? Si tes mans encar no saben
el goig de destrià una cabellera
onada de perfums entorn ton rostre?

EL JOVE CRISTIÀ

Oh! deixa-m, per pietat, deixa-m...

VETURIA

La lluita

gloriosa de l'amor en la suprema
 lassitut no ha fet caure ton cos? Besos
 frenètics de desitg sobre tos llavis,
 entorn ta gola, no t'han fet extrémer?
 Si encar tos ulls indoctes no aprengueren
 l'art complicat d'endevinar la linia
 d'un cos de fembra sota la fastuosa
 vesta? Si mai el front tu reposares
 dessobre uns pits pesants com dugues roses
 rublertes de perfums? Si mai ta espatlla
 la segellaren unes dents lascives
 furioses de desitg?...

EL JOVE CRISTIA

(vacilant com si anés abandonan-se)

Oh, dòna! Calla,
 calla per compassió, car se doblega
 mon esperit al pes de tes paraules
 tal com un arc dessota la robusta
 mà de l'arquer...

VETURIA

Es que ja ets meu! Es que ara
 dintre ton cor s'ha despertat radianta
 ta juvenesa! Es que ara dels teus braços
 la força vol cansar-se en abraçades!
 Es que tos llavis crema set ardentia
 que apaga sols dels besos pluja forta.

I ara ta vida es com corcer que frisa
 pera llançar-se a la furiosa cursa.
 I es arborat ton esperit per flama
 desconeguda. Ara empalideixes,
 ets vacilant, el plor mulla tos parpres,
 tremoles i de por tu cridaríes
 com un infant perdut. Es la radiant
 sageta del deu cec. La dus clavada
 al cor i ja ningú podrà arrencar-la.

EL JOVE CRISTIÀ

Oh dòna, per pietat!

VETURIA

Per què no parles
 encara de fugir? La nit es fosca,
 podras saltar de la terraça a fòra...
 Ves..., jo no't barro el pas...

(Ell no's mou; ella somriu triomfalment.)

Ja ho veus, ta força
 ara es finida, i aquest Deu que creies
 te feia fort t'ha abandonat. Tu restes
 esmaperdut fitant-me; ma bellesa
 t'ha ubriagat; ja ets meu!

EL JOVE CRISTIÀ

(esclatant en grans sanglots)

No pots comprendre
 quina lluita en mon cor ara's desferma.
 Sento a la carn com un miler de vibres
 que amb boca famolenca se m'arrapen

i em retenen ací amb els meus ulls fixos
 en els teus, tant badats com dos horribles
 abims. Sento ma pell que s'esgarrifa
 sentint frisar ton cos sota la vesta
 i en tos cabells s'amaguen els misteris
 de les coses prohibides, que ara'm criden
 i m'atrauen, me xuclen, m'empresonen.

(Pregant-la.)

Oh, no! tingues pietat! llença-m afòra
 abans que mancament al Crist jo fassi!
 Dona-m la mort, mes lliura-m de que pequi
 i no'm prenguis la vida perdurable.

VETURIA

Més que ton Deu es forta ma follia
 i res pot deturar-me.

EL JOVE CRISTIA

Oh Crist! Ampara-m,
 que'm sento vacilar! Per que en la lluita
 m'abandonares? Ara apar que'm volti
 una daurada boira ont hi ressonin
 mil torbadores veus.

VETURIA

Vina amb mi, vina.

EL JOVE CRISTIA

Oh, deixa-m, per pietat!

VETURIA

Si ets meu, si ara

ja no tens força per' la lluita, oblida-l,
ton Deu, i vina amb mi!

EL JOVE CRISTIÀ

Jamai. Escolta,
oh Crist! ma veu. (*Se deixa caure de genolls.*)

Del fons de ma miseria
jo vacilant en greu perill t'invoco...
Torna la força a l'esperit, allunya-m
d'aquesta dòna i pren la meva vida.
Oh Deu! pietat! pietat! car defalleixo,
que en el foc de sos ulls com una aresta
mon ànima s'arbora.

(*Alçant-se i mirant-la fixament.*)

Nova força
jo sento dins mon pit. L'alè m'envolta
del Crist! No, no has de vence-m!
(*Mentrestant ella s'acosta, i treient-se les agulles
que aguanten els seus cabells, les deixa sobre
la taula, i extenent-los amb les mans davant
la faç d'ell, li crida triomfalment, en plena
follia:*)

VETURIA

Mira: cauen
els meus cabells dessorre mes espatlles
igual que una cascata que rodola
dessorre polits marbres. Són una aigua
meravellosa pera'ls desitjosos
llavis del qui m'adora; ells són causa
de set inextingible. Vina, vina,
i ubriaga-t en la doll inextroncable.

(A mida que ella parla, ell, amb els ulls oberts, l'esguarda terriblement. Del seu defalliment i torbació va passant a una gran fermesa d'esperit. Va acostant-se a la taula ont ella ha deixat les agulles, mentres Veturia va prosseguint delirant cada volta més destriant sa cabellera.)

Mira-ls, els meus cabells: Són una xarxa, són vius, i en cada rull dintre hi palpita una carícia nova, mai tos besos els hi treuran el baume que'ls perfuma. Provar-ho vols? Llavors, entorn ta gola jo els nuaré i'm besaras el rostre. Són tal com les serpents que de Medusa volten la faç. Ningú pot arrencar-se del seu encant. Té, pren-los, per tu ara jo'ls he desfet. I quan tes mans, perdudes, dintre l'immensa tofa s'ubriaguin tu seguiras la meva espatlla blanca, voldras saber la nuditat oculta dintre la vesta, i, en follia excelsa, estriparas les robes que'm cobreixen i brutalment ta joventut gloriosa esclatarà, i entre tos braços tota seré jo presa...

EL JOVE CRISTIÀ

Deixa-m, no vull veure-t!

(Se tapa els ulls amb les mans pera allunyar la visió torbadora, mes ella prossegueix en l'últim extrem de la follia.)

VETURIA

Què hi fa que ara tos ulls les mans cobreixin
 si'm tens a dintre d'ells, a dintre l'ànima,
 i'm veus en la tenebra, i allà ont tombis
 el teu esguard a mi sols veus. Victoria
 sobre el teu Deu, victoria; ets meu, meu; ara
 t'he pres; ets meu, sols meu, ben meu.

EL JOVE CRISTIÀ (com a foll)

Menteixes;

jo soc de Crist, no més de Crist. Oh Mestre,
 sé tes paraules. Si tos ulls són causa
 de foll pecat, arrenca-ls!!

Té!!

(Agafant les agulles que Veturia havia deixat sobre la taula se les clava als ulls, sense que la dòna sigui a temps d'impedir-ho. Ell resta pantejant repenjat sobre la taula. Veturia, que ha volgut impedir l'acte d'ell, llançant un xiscle agudíssim ha caigut sense sentits als seus peus. Larga pausa. Un dolorós silenci, sols trencat pel crepitar dels llums; la nit ja ha caigut, i sota el cel estelat, que s'ovira sobre la terraça, sembla que'l vent porta un clam perdut de carnatge... Després encara una quietut més alta. Ell, lentament, alça la faç horrible, coberta de la sang dels seus ulls ferits, que li omple les mans i li cau sobre'l pit. Apar, com si no pogués parlar per la sofrença. Amb les mans se repenja sobre la taula, i lentament s'alça, en tota la majestat del terrible sacrifici;

als seus peus, la dòna caiguda en terra, roman immòbil; la gran cabellera extesa es com una clapa de sol tardoral, com el caliu de la foguera encar palpitanta de l'Aphrodita vençuda que embolcallen les ombres de la nit. Ell extén els braços en la tenebra; vol caminar endavant, mes no gosa; després escolta a l'entorn, i la gran quietut l'estrem d'una esgarrifança. A la fi diu:)

Tenebra,

silenci entorn, silenci de les tombes abandonades. I en el rostre sento la sang dels ulls que jo he ferit; la sento dessorre de les mans; al pit la sento, i en el dolor terrible que'm flagella es com un bàsem eixa sang vessada que ha confortat mon cor... Oh Crist! jo't dono mercès, car m'has portat una gran força en la vacilació... (Una pausa.)

Entorn silenci;

la veu d'aquella dòna s'es finida?

(Mentres ell parla, la dòna alça el cap i sanglotant va incorporant-se lentament fins a quedar de genolls davant del cec. Els seus sanglots van devenint més forts, fins ofegar les paraules d'ell.)

Oh Deu! jo't remerció. Deu qui dones al cor la força enmitg l'asprosa lluita,³ llum que en la nit t'encens i a l'infant guies perdut dintre la selva; Deu qui menes en la tempesta al naufrag vers la costa:

dintre la fosquetat jo presenteixo
ta llum més clara, més radiant, la pura
simplicitat que a tu dèu acostar-me;
pren ara mon esprit com una vesta
puríssima de lli. La sang vessada
ha dut al cor la pau; dintre la Gracia,
mon ànima es un lli que a tu s'eleva,
i aquest dolor t'ofrena com un baume.

VETURIA (*sanglotant fortament*)

Oh digue-m! Quin Deu es aquest que't dona
potença tal contra la teva vida?
Soc caminant perdut en la tenebra
que presenteix la llum.

EL JOVE CRISTIÀ

I ara tu plores,
i gemegant demanes que jo't parli
de nostre Deu, d'aquell que a tots ens crida
i ens obre els braços, amorosos sempre?
Oh dòna! En la tenebra visió santa
se'm mostra. Jo'l veig dalt del cim; el volten
les multituds, i amb dolça veu els parla,
Ameu els vostres enemics, la vostra
benedicció dèu als qui us malheien,
feu bé a tots aquells qui us aborreixen,
i una oració de vostre cor s'elevi
per'tots qui us perseguïen i afrontaven.
Què val l'amar a aquells que també us amen?
I si el perdó doneu als qui vos feren
ultratge, perdonats també vosaltres

sereu del Pare celestial. Oh dòna!
mon Deu es sols amor, perdó i justícia.

VETURIA

Mes aquest Deu en contra meva sa ira
furiosa llançarà, car jo soc causa
de ta dissort.

EL JOVE CRISTIÀ

Oh, no! Car ell perdona
com te perdono jo. Aquell qui el cerca
el trobarà.

VETURIA

Tos ulls encara sagnen,
crudel dolor contrau encar ton rostre,
i no'm tens odi, i'm dius tu que'm perdones
i que ton Deu també'm perdona?

EL JOVE CRISTIÀ

Dubtes
encar?

VETURIA (*plorant amb desesper*)

Oh, porta-m al teu Deu; que ell torni
a mon esperit la calma...

EL JOVE CRISTIÀ

Crida-l, crida-l
amb tota fe...

VETURIA

Jo guiaré tes passes

d'avui en endavant, i allà ont trepitgen
tos peus, hi posaré mos besos.

EL JOVE CRISTIÀ

Crida-l

al Crist, crida-l amb fe...

VETURIA (*presa d'exaltació*)

Oh, sí! Jo't prego,
Deu ignorat, per eixa sang vessada
per culpa mèva, per la sang que mulla
son rostre i ha caigut sobre ma testa,
per el sofrir que ha destroçat son ànima,
per tot el penedir que a mi em destroça
el cor. Pietat, pietat!

EL JOVE CRISTIÀ

Oh Deu, escolta-l

son prec.

VETURIA

Pietat, pietat; jo vull que'm prengui-s
com una esclava, car la meva vida
t'ofreno jo, si cal, perquè guareixis
d'eix hom tots els dolors.

EL JOVE CRISTIÀ (*Amb un crit de joia*)

Oh! beneïda

tu siguis.

(*Una gran pausa; ella s'alça i s'acosta al cec*)

VETURIA

I rencia en contra meva
no servaras?

EL JOVE CRISTIÀ

Oh no!

VETURIA

I fins amar-me
podras?

EL JOVE CRISTIÀ

En Crist, oh dòna!, t'he amat sempre.
*(De sobte s'ou com una remor molt llunyana de
multitud revolta. Ella l'agafa per les mans i el
condueix amb gran dolcesa fins a una cadira,
ont ell s'hi deixa caure com anorreal de do-
lor. L'actitut d'ella davant del jove cristià,
humilíssima sempre. Ja ha caigut la nit. De
prompte les dugues esclaves entren correns,
esfereïdes.)*

EOS

Oh Dòmina, fugim!

L'ESCLAVA SIRIA

Cap ací venen.

EOS

Ho saben tot!

L'ESCLAVA SIRIA

I criden: A les feres
dèu el cristià ¡aquella qui l'amaga!

VETURIA (*com delirant*)

Per ell!! Venen per ell!! Oh! defensar-nos
caldrà, caldrà fugir!

(*Va sentint-se el soroll d'una multitud que s'a-
tança revoltada.*)

EOS

Eix hom demanen.

L'ESCLAVA SIRIA

Volen occir-lo!

EOS

Es Critó qui els mena:
nostre esclau jardiner!

VETURIA

Ah! el miserable

ens ha venut!!

(*Ell escolta amb anhel infinit. Entra Plauci pre-
cipitadament*)

PLAUCI

Veturia, cal que llencis
aqueix home a les turbes.

VETURIA

Mai! Sa vida
defensaré amb la meva!

PLAUCI

Revoltada
la plebs demana, folla de rencunia,

la vida d'aquest hom, i en contra teva
crida també. Cal, doncs, salvar-te...

EOS

Llença-l

oh Dòmina!

L'ESCLAVA SIRIA

Tots morirèm!

(La multitud invisible ha arribat al peu de la terraça; s'ovira la resplandor rojenca de les teies i s'ouen els seus crits terribles com un vent de tempesta.)

LA MULTITUT

Doneu-se'!

A la mort el cristià!

Que mori!

Mori!

(Prossegueixen els crits de la multitud, i mentrestant Veturia diu:)

VETURIA

Mai! que primer totes les ires d'eixos
ubriacs en contra meva se deslliguin.

PLAUCI

Horror, si es cec!!

(Atançant-se al cristià intenta agafar-lo.)

Jo'l donaré a les turbes!

VETURIA

(Amb un crit terrible s'interposa a Plauci.)

Arrera!! Arrera!! Eix home per vosaltres
ara es sagrat!

EL JOVE CRISTIÀ

(Llavors s'alça com a boig, i diu, a grans crits, entre l'udolar de la multitud que va acostant-se.)

Oh, no!! Deixa que'm portin!

La Mort, gloriosa Mort es la que'm crida!

Què'm fa el morir si ja una vida eterna
de llums i resplendors a mi s'ofrena?

Si moro per el Crist, perquè tu ara,
oh dòna!, vols lliurar-me dels que'm criden?

(Creix la remor.)

Es eixa mort com una gran foguera
que purifica totes nostres culpes,
i ens obra pas a una altra vida nova
ont en l'amor del Crist tots els electes
s'abracen entonant himnes de joia!

(Veturia va seguint, com presa de follia i amb creixent entusiasme, les paraules d'ell.)

Ja vinc! Ja vinc, oh plebs! Jo ací't confesso,
oh Crist, tu, fill de Deu, tu, qui donares
per redempció dels homes ta sang tota,
obre-m tos braços! dona a ma veu forces
per que, en el greu patir, no defalleixi
i mori confessante.

(Va per correr cap a la multitud. Llavors Veturia se li abraça, i diu:)

VETURIA

I jo amb tu sempre
en mort i en vida vull seguir-te.

EL JOVE CRISTIÀ

'M crida
el Crist!

VETURIA

I amb tu l'amor me té lligada!

EL JOVE CRISTIÀ

Vaig a la Mort!

VETURIA

I en ella vull seguir-te!
(*En aquest instant la multitud, en espantosa confusió, invadeix el fons.*)

LA MULTITUT

A la mort el cristià!

Que mori!

Mori!

(*Plauci vol interposar-se entre tots dos; al crit terrible de Veturia tant el senador com la multitud se deturen.*)

VETURIA

Arrera, oh Plauci!, feu-se tots arrera!!
(*Veturia i el jove cristià han arribat fins a la plebs; llavors Veturia diu, a grans crits:*)
Aquí ens teniu! Com ell al Crist confesso;
cristiana soc!

EL JOVE CRISTIÀ
Miracle!

VETURIA

Nostra vida

preneu!

EL JOVE CRISTIÀ
Per Crist!!

VETURIA

Per ton amor!!

LA MULTITUT

— Mateu-los!

— A mort!

— A mort!

— Sens compassió!

— A les feres!

(Se llencen contra la multitud, que'ls envolta i'ls arrocegue. Plauci, que ha avençat fins la terraça, se tapa el rostre horroritzat; les esclaves cauen de genolls, llençant xiscles horribles. Al fons, tumulte indescriptible.)

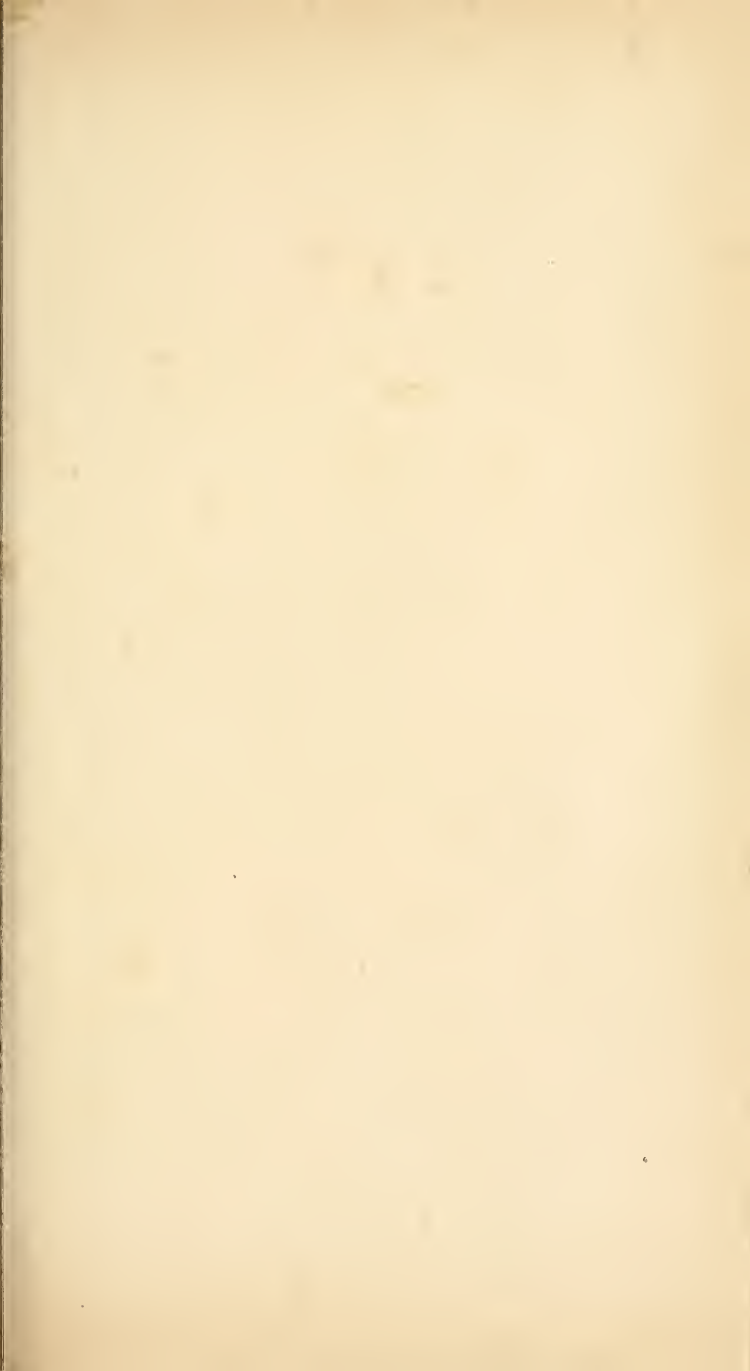
FINIS TRAGEDIA

OBRES DE L'AUTOR

- Tribut al mar* (tragedia, 1911). . **una pesseta**
El fill de Crist (tragedia, 1912). . **una pesseta**

DE PRÒXIMA SORTIDA

- Serenitat* (volum de poesíes).
Periandre (tragedia, tres actes).
La princesa Eriselda (llegenda en forma dramàtica, un pròleg i quatre episodis).





RA.

Preu: UNA PESSET